

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1007

van **JAN LAEREMANS**

datum: 21 september 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Scholen in de Vlaamse Rand - Capaciteitsproblemen, lerarentekort en werkbaarheid

Bij de start van het schooljaar kampen traditioneel veel scholen in de Vlaamse Rand (naast de huidige corona- en vaccinatiegerelateerde kwesties) nog met meer structurele problemen. Een van de belangrijkste is het capaciteitstekort door de grote influx van leerlingen uit het Brusselse, die naast z'n kwantitatieve effecten vaak ook voor kwalitatieve negatieve gevolgen zorgt wat betreft de kwaliteit van het onderricht en de orde op school, vooral door de taalbarrière en de culturele afstand tussen deze Brusselse leerlingen en hun Vlaamse medeleerlingen en het onderwijspersoneel. Beide kwesties heb ik in eerdere schriftelijke vragen ook al gesignaleerd, zowel de overbevraging van de capaciteit[1] als de taal-, cultuur- en ordeproblematieken in sommige scholen[2].

Begin mei werd de stand van zaken bekendgemaakt van de digitale aanmeldingen van leerlingen voor het secundair onderwijs in de regio Vlaams-Brabant of Mechelen.[3] Van de 11.812 leerlingen die zijn aangemeld bij een school in de brede regio kregen 10.732 leerlingen de school van eerste voorkeur, wat neerkomt op een aandeel van 90,9 procent. 3,6 procent kreeg de tweede school van voorkeur, 1,2 procent de derde school van voorkeur en 0,2 procent de vierde school van voorkeur. 480 leerlingen kregen in geen enkele van hun voorkeurscholen een plaats toegewezen. Zij moesten dus nog op de wachtlijst blijven staan en hopen dat ofwel er alsnog plaatsen zouden vrijkomen doordat er leerlingen dubbel aangemeld waren die hierdoor aan hun plaats verzaken, ofwel scholen hen toch nog zouden laten starten door in overcapaciteit te gaan. 480 leerlingen op een erg brede regio lijkt misschien nog niet zoveel, maar er dient toch op gewezen te worden dat deze naar alle waarschijnlijkheid zich niet mooi verspreid over de regio bevinden, maar vooral geconcentreerd zijn rond gemeenten waar de overbevraging van de capaciteit al langer een issue is, zoals Dilbeek, Ternat, Halle,...

Daarnaast is er natuurlijk ook het lerarentekort, dat vooral in de Vlaamse Rand zwaarder doorweegt dan in de rest van Vlaanderen. Dat was volgens de statistieken van VDAB al de afgelopen vijf jaar het geval, maar door het algemeen nijpender worden van het lerarentekort over heel Vlaanderen is het voor de Vlaamse Rand dweilen met de kraan open. De spanningsindicator van VDAB[4] inzake lerarenberoepen is in arrondissement Halle-Vilvoorde op een groot half jaar (zijnde van januari tot en met augustus 2021):

- voor de functie leraar secundair onderwijs gezakt van 1,59 naar 1,3;
- voor de functie leraar basisonderwijs gezakt van 1,14 naar 0,75(!).

Het blijkt dus dat als er in een basisschool in de Rand een vacature is, men in theorie daar dus gemiddeld minder dan 1 kandidaat voor zou hebben die ervoor kan solliciteren.

Dat is echt pure bloedarmoede. Dat komt natuurlijk doordat het aantal vacatures in de Rand ook erg hoog is: per augustus 2021 werden in het arrondissement Halle-Vilvoorde op jaarbasis 788 vacatures in het basisonderwijs en 1055 vacatures voor het secundair onderwijs opgetekend bij VDAB. Daarentegen lag per augustus 2021 het jaargemiddelde aan ingeschreven werkzoekenden voor deze beroepen slechts op 75 voor het basisonderwijs en 151 voor het secundair onderwijs.

Ondertussen zijn enkele directies zelf met voorstellen gekomen die het onderwijs in de Rand leefbaarder (en dus ook aantrekkelijker) moeten maken. Op 10 mei jl. stuurden 21 Nederlandstalige scholen, van kleuter- tot middelbaar, een manifest naar de minister, waarin ze de alarmklok luidden over de taaltoestand in ons onderwijs in de Vlaamse Rand. Ze stellen daarin o.a. dat ze gediscrimineerd worden t.o.v. de Nederlandstalige scholen in Brussel, terwijl ze met dezelfde problematiek van anderstaligheid en/of leerachterstand en/of leefproblematieken geconfronteerd worden. Ze hebben daar niet het voorrangbeleid van 55% Nederlandstaligen en kunnen aan kansarme kinderen minder ondersteuning bieden dan in Brussel.

Ze klagen dat ze op dezelfde manier behandeld worden als een school verderop in Vlaanderen, die evenwel veel minder anderstalige kinderen heeft, terwijl zij eigenlijk dagelijks in een grootstedelijke realiteit leven. Dat leidt ertoe dat de kwaliteit van hun onderwijs steeds meer in het gedrang komt.

Concreet vragen ze dat de Vlaamse Regering:

- I. de schaarse middelen toekent op basis van de kenmerken van de leerlingpopulatie i.p.v. op basis van de ligging;
 - II. in de Vlaamse Rand een krachtige ondersteuning van het taalbeleid als prioriteit naar voren schuift: iedere wetenschappelijke studie toont aan dat taalachterstand immers leerachterstand en bijgevolg minder leerkansen genereert;
 - III. inzet op extra uren 'zorg': vandaag komt wat scholen extra investeren in 'zorg' immers vaak uit het lestijdenpakket;
 - IV. investeert in een kwaliteitsvolle schoolinfrastructuur (en schooluitrusting) die in de Vlaamse Rand (en bij uitbreiding in heel Vlaanderen) gelijke tred houdt met de investeringen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest;
 - V. middelen inzet op basis van het indicatorpercentage en dus (extra) ondersteuning/middelen biedt in functie van de specificiteit van het publiek (cfr. GOK). Dat kan bijvoorbeeld door de invoering van de verhoogde coëfficiënt bij de berekening van het lestijdenpakket op basis van het indicatorpercentage, en bijgevolg niet op basis van geografische ligging.
1. In antwoord op mijn vorige schriftelijke vraag over de capaciteitstekorten in scholen in de Vlaamse Rand [\[5\]](#) gaf de minister een tabel met een update van het aantal ingeschreven leerlingen in een school waarvan de hoofdvestigingsplaats gelegen is in de Vlaamse Rand rond Brussel. De leerlingenaantallen voor het schooljaar 2019-2020 werden vergeleken met de aantallen van 2020-2021 van elk schooljaar.

Graag had ik hiervan een nieuwe update gekregen voor het huidige schooljaar.
 2. a) Hoeveel kinderen uit de Vlaamse Rand hadden op 1 september nog geen school toegewezen gekregen? Graag zowel de absolute als de relatieve aantallen, met een onderscheid tussen leerlingen basisonderwijs versus secundair onderwijs.

- b) Konden alle kinderen ten laatste tegen 1 oktober toch alsnog een plekje vinden in een school in de Vlaamse Rand?
3. In antwoord op mijn vorige schriftelijke vraag stelde de minister als volgt: "Voor de periode 2019-2022 werden in 2019 in totaal 24,7 miljoen euro capaciteitsmiddelen toegekend voor capaciteitsprojecten in de Vlaamse Rand, vooral in scholen voor secundair onderwijs. In de zomer van 2020 werd aanvullend 34 miljoen euro extra capaciteitsmiddelen voorzien op begrotingsjaar 2021. Ik ben mij bewust van de noden in de Vlaamse Rand, vandaar dat ik deze laatste middelen op enkele onderwijszones heb geconcentreerd waar de grootste capaciteitsnoden verwacht worden. Zo werd 30% van de middelen voorzien voor bijkomende plaatsen in de Vlaamse Rand."
- a) Wat is momenteel de stand van zaken? Hoeveel extra plekken zijn er door deze injectie gecreëerd of zullen er nog gecreëerd worden?
- b) Zal er ter zake in de toekomst gezien de gestage demografische groei in de Rand, alsook de grotere druk vanuit het Brusselse, nog een extra financiële impuls komen, of volstaan volgens de minister de al vrijgemaakte bovenvermelde bedragen?
4. In antwoord op mijn vorige schriftelijke vraag meldde de minister ook het volgende: "Om fluctuaties in de leerlingenpopulatie op te vangen is er het systeem van de overdrachten en overnames van uren. Een school kan tijdens een bepaald schooljaar niet-ingerichte uren-leraar overdragen naar een andere school (van hetzelfde net of van dezelfde scholengemeenschap) voor voltijds gewoon secundair onderwijs, buitengewoon secundair onderwijs of deeltijds beroepssecundair onderwijs."
- Heeft de minister er zicht op of deze overdrachten vaak gebeuren in de Vlaamse Rand? Zo ja, wat zijn daar de voornaamste tendensen?
5. Scholen kunnen tot maximaal 2% van het urenpakket overdragen naar een volgend schooljaar als buffer.
- Heeft de minister er zicht op of deze overdrachten vaak gebeuren in de Vlaamse Rand? Zo ja, kunnen er conclusies getrokken worden inzake welke soort scholen in de Rand daar het meeste gebruik van kunnen maken en welke scholen dit niet kunnen doordat ze in constante overcapaciteit zitten?
6. De minister heeft onder andere door de maatregelen in Onderwijsdecreet XXXI en de afspraken in cao XII enkele algemene zaken gelanceerd die het lerarenberoep op termijn aantrekkelijker moeten maken voor potentiële aspirant-leraren.
- a) Welke specifieke kortetermijnoplossingen ziet de minister echter voor het erg acute lerarentekort in de Vlaamse Rand? Zijn hier niet meer op maat gemaakte oplossingen nodig?
- b) Zal de minister hierover nog (extra) overleg hebben met de lokale besturen alsook regionale/lokale belanghebbenden uit het onderwijs? Hierbij zou bijvoorbeeld het 'Toekomstforum Halle-Vilvoorde' betrokken kunnen worden.
- c) Kunnen er vanuit deze kant nog meer extrascolaire aantrekkingsfactoren worden ingesteld, zodat jonge leraren uit andere regio's makkelijker hun weg richting de Rand zouden vinden?
7. Hoe evalueert de minister de vijf genoemde klachten uit het manifest? Welke initiatieven neemt de minister die tegemoet komen aan deze vijf kwesties?

8. Wat is de stand van zaken in verband met de voorrangregeling Nederlands die de minister naar het voorbeeld van de Brusselse situatie ook in Vlaams-Brabant wou invoeren[6]?
9. In de beleidsnota Onderwijs liet de minister ook het volgende optekenen: "De laatste jaren merken we een forse toename aan Brusselse kinderen die schoollopen in het Vlaams Gewest en in het bijzonder in de Vlaamse Rand. Het is dan ook mijn ambitie om een effectieve dialoog te creëren om samen te komen tot een haalbare en doeltreffende aanpak." [7]

In hoeverre is dit voornemen al omgezet in concrete initiatieven?

[1] Schriftelijke vragen nr. 498 (2019-2020) en nr. 802 (2019-2020)

[2] Schriftelijke vraag nr. 476 (2020-2021)

[3] <https://www.ringtv.be/nieuws/toewijzing-secundaire-scholen-vlaams-brabant-rond>

[4] De spanningsindicator toont de theoretische verhouding van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Zodra die indicator onder de 4 ligt, wordt dit beoordeeld als een tekort; zodra hij onder de 2 ligt, is er een ernstig tekort. Zie: <https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html>

[5] Schriftelijke vraag nr. 802 (2019-2020)

[6] Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, p. 56: "Ik onderzoek of er in de Vlaamse Rand een voorrangregel kan worden ingevoerd ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap. Ik wil immers vermijden dat Vlaamse leerlingen geen plaats in de school van hun keuze krijgen omdat die wordt ingenomen door leerlingen uit het Waals Gewest."

[7] Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, p. 56

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 1007 van 21 september 2021

van **JAN LAEREMANS**

1. In de tabel hieronder leest de Vlaams volksvertegenwoordiger een actualisering van het aantal ingeschreven leerlingen in een school waarvan de hoofdvestigingsplaats gelegen is in de Vlaamse Rand rond Brussel. De leerlingenaantallen voor het schooljaar 2020-2021 werden vergeleken met de (heel) voorlopige aantallen van 2021-2022 op 1 oktober van elk schooljaar.

Hierbij mag niet uit het oog verloren worden dat de data voor 2021-2022 op dit moment nog voorlopig en niet-geverifieerd zijn. Ik roep op om de gegevens met de nodige voorzichtigheid te interpreteren.

Uit de voorlopige cijfers blijkt een toename van 1,46% van het leerlingenaantal in scholen gelegen in de Vlaamse Rand tegenover het vorige schooljaar.

Postcode	Fusiegemeente	2020-2021	2021-2022	Toename/Afname
1640	Sint-Genesius-Rode	572	634	10,84%
1650	Beersel	755	678	-10,20%
1700	Dilbeek	2.434	2.446	0,49%
1730	Asse	1.860	1.872	0,65%
1780	Wemmel	468	564	20,51%
1785	Merchtem	1.654	1.697	2,60%
1800	Vilvoorde	4.231	4.323	2,17%
1830	Machelen	194	198	2,06%
1850	Grimbergen	685	656	-4,23%
1930	Zaventem	2.509	2.525	0,64%
1970	Wezembeek-Oppem	1.063	1.059	-0,38%
3080	Tervuren	1.066	1.052	-1,31%
3090	Overijse	1.455	1.518	4,33%
		18.946	19.222	1,46%

Bron: AGODI-databanken, geraadpleegd op 04/10/2021.

De data voor 2020-2021 zijn een foto van de toestand op 1/10/2020. De gegevens voor 2021-2022 zijn bepaald o.b.v. de toestand op 1/10/2021. Merk op dat het hier gaat om voorlopige, niet-geverifieerde gegevens.

2. De gevraagde data zijn niet af te leiden uit de databanken van mijn onderwijsadministratie.
3. a) De laatste stand van zaken van de capaciteitsprojecten werd opgemaakt in januari 2021 in afstemming met de lokale taskforces capaciteit.

Daaruit bleek dat van de 17 projecten in de Vlaamse Rand op capaciteitsmiddelen 2019-2022 (goedgekeurd in 2019) in januari 2021 voor 1 project de werken waren opgeleverd. Dit dossier kon in januari 2021 wel nog niet afgesloten worden. Er was 86% uitbetaald aan de aannemer. De rest kan nog niet worden uitbetaald omdat

nog mobiele wanden moeten geleverd en geplaatst worden. Deze komen uit Duitsland en de firma kon toen niet komen ten gevolge van de Corona-maatregelen (zij zouden anders in quarantaine moeten, hetgeen men niet wou). De ruimte was in afwachting wel al in gebruik omdat voorlopige wanden werden geplaatst.

Voor 12 van deze 17 projecten zouden de werken afgerond worden in de loop van 2022 en 2023 (zie onderstaande tabel).

	Aantal projecten	Geplande plaatsen basis-onderwijs	Geplande plaatsen secundair onderwijs	Geplande plaatsen BaO en SO	Capaciteitsmiddelen
Werken uitgevoerd	1	0	80	80	750.000 €
Werken nog niet gestart	16	458	2.249	2.707	23.899.411 €
2022	5	0	1.051	1.051	8.640.894 €
2023	7	200	938	1.138	9.413.517 €
2024	3	120	260	380	4.845.000 €
Onbekend (geannuleerd)	1	138	0	138	1.000.000 €
Totaal	17	458	2.329	2.787	24.649.411 €

Voor 1 project ziet het schoolbestuur af van de uitwerking van het toegekende capaciteitsdossier. Op een vergadering met de gemeente werd hen aangegeven dat de gemeente niet toestaat dat het jeugdverblijfcentrum een schoolbestemming krijgt. Er wordt naar een oplossing gezocht, maar die is vooralsnog niet gevonden.

Op 5 maart 2021 is aanvullend 10,7 miljoen euro aan capaciteitsmiddelen op begrotingsjaar 2021 toegekend aan 12 extra projecten in de Vlaamse Rand (zie onderstaande tabel). Voor deze 12 projecten is nog geen stand van zaken opgemaakt. Bij het indienen van de projecten werd aangegeven dat voor alle betreffende projecten de werken ten laatste in 2023 zouden zijn afgerond, 2 van deze projecten zouden in een ideaal scenario zelfs al in 2021 afgerond kunnen worden.

Vermoedelijk jaar van oplevering werken	Aantal projecten	Geplande plaatsen secundair onderwijs	Extra capaciteitsmiddelen 2021
2021	2	73	214.040 €
2022	5	540	3.948.108 €
2023	5	731	6.489.692 €
Totaal	12	1.344	10.651.840 €

b) zoals opgenomen in de Conceptnota Masterplan Scholenbouw 2.0 is een bedrag van 180 miljoen euro voorzien als nog toe te wijzen capaciteitsmiddelen voor de periode 2022-2024.

In functie van de geografische verdeling van de capaciteitsmiddelen 2022-2024 zullen met behulp van de derde editie van de capaciteitsmonitor zowel de te verwachten tekorten in het gewoon als het buitengewoon basis- en secundair onderwijs in kaart gebracht worden.

Met behulp van de derde editie van de capaciteitsmonitor zal nagegaan hoeveel van de nog toe te wijzen capaciteitsmiddelen voor de periode 2022-2024 naar de Vlaamse Rand zullen gaan.

Met behulp van deze capaciteitsmiddelen 2022-2024 zullen investeringen in bijkomende plaatsen in zowel het gewoon als in het buitengewoon onderwijs kunnen worden voorzien. De capaciteitsmiddelen zullen daartoe geografisch verspreid worden op basis van de te verwachten tekorten. Hiervoor baseren we ons op de derde editie van de capaciteitsmonitor die eind dit kalenderjaar gepubliceerd zal worden.

4. Binnen de 19 fusiegemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel bevinden zich 32 scholen die voltijds gewoon secundair onderwijs aanbieden en één school die buitengewoon secundair onderwijs aanbiedt. Deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt hier niet ingericht.

Een analyse van de omkaderingsgegevens van de laatste vijf schooljaren door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) toont aan dat er binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs niet-ingerichte uren-leraar overgedragen worden van en naar scholen in de Vlaamse Rand. Onderstaande tabel biedt een overzicht.

4.1. Overdrachten van en naar scholen van het gewoon voltijds secundair onderwijs in de Vlaamse Rand

Schooljaar	Scholen in voltijds gewoon SO	Soort omkadering	Uren geschonken	Uren ontvangen
2016-2017	32	Gewone uren-leraar	587	714
2017-2018	32	Gewone uren-leraar	829	824
2018-2019	32	Gewone uren-leraar	838	840
2019-2020	32	Gewone uren-leraar	1.062	1.057
2020-2021	32	Gewone uren-leraar	1.044	796

Bron: AGODI-databanken, geraadpleegd op 01/10/2021.

Zowel het totaal aantal geschonken als het aantal ontvangen uren-leraar fluctueert over de verschillende schooljaren. Weliswaar stijgt het totaal aantal uren-leraar dat scholen elk jaar weggeven aan andere scholen drastisch, maar deze evolutie ligt in de lijn van de verwachtingen, gezien het totaal aantal geschonken uren-leraar in Vlaanderen met een zelfde factor stijgt. Het aantal ontvangen uren-leraar van andere scholen varieert eveneens. Opmerkelijk hier is een daling in 2020-2021, waardoor er dit schooljaar substantieel meer uren-leraar weggeschonken dan ontvangen werden.

Gemiddeld genomen blijft \pm 66% van de geschonken en ontvangen uren-leraar binnen scholen gelegen in de Vlaamse Rand. De overige 34% zijn afkomstig van, en gaan naar, scholen in heel Vlaanderen en Brussel.

In het buitengewoon secundair onderwijs kwam de voorbije vijf schooljaren geen overdracht van het lesurenpakket voor door scholen gelegen in de Vlaamse Rand.

5. Overdrachten naar een volgend schooljaar (als buffer) komen eveneens voor in scholen in de Vlaamse Rand. Maar ook hier fluctueert het totaal aantal overgedragen uren-leraar sterk doorheen de jaren. AGODI stelt vast dat in 2018-2019 73 uren-leraar door 11 scholen werden overgedragen naar een volgend schooljaar terwijl het fenomeen in het schooljaar 2016-2017 206 uren besloeg door 19 scholen.

Op basis van deze gegevens is het niet mogelijk een algemeen geldende tendens te ontdekken. Van de 32 scholen in het voltijds gewoon secundair onderwijs in de

Vlaamse Rand rond Brussel, draagt, afhankelijk van het schooljaar, 34 à 59% van de scholen uren over naar een volgend jaar. Het gemiddeld aantal overgedragen uren varieert ook en schommelt tussen de 6 en 12 uur per school.

5.1 Voor scholen gewoon voltijds secundair onderwijs in de Vlaamse Rand: overdrachten binnen dezelfde school naar een volgend schooljaar

Schooljaar	Aantal scholen	Totaal overgedragen gewone uren-leraar	Gemiddeld aantal overgedragen uren-leraar	Scholen met buffer	Percentage scholen met buffer
2016-2017	32	206	11	19	59,38%
2017-2018	32	116	8	15	46,88%
2018-2019	32	73	7	11	34,38%
2019-2020	32	138	8	17	53,13%
2020-2021	32	178	12	15	46,88%

Bron: AGODI-databanken, geraadpleegd op 01/10/2021.

Vergeleken met een algemeen gemiddelde van het gewoon voltijds secundair onderwijs in Nederlandstalige scholen in Vlaanderen en Brussel blijkt dat scholen gelegen in de Vlaamse Rand over het algemeen minder snel uren-leraar overdragen naar een volgend schooljaar (het schooljaar 2019-2020 vormt de uitzondering). Het verschil is echter beperkt. Enkel in de schooljaren 2018-2019 en 2020-2021 bedroeg het verschil tussen de Vlaamse Rand en het algemeen gemiddelde meer dan 10%. Tenslotte ligt het gemiddeld aantal overgedragen uren-leraar binnen de Vlaamse Rand iets lager dan het gemiddelde, maar het verschil is opnieuw relatief klein.

5.2. Overdrachten binnen dezelfde school naar een volgend schooljaar voor het volledige Vlaamse SO

Schooljaar	Aantal scholen	Totaal overgedragen gewone uren-leraar	Gemiddeld aantal overgedragen uren-leraar	Scholen met buffer	Percentage scholen met buffer
2016-2017	943	7.844	13	590	62,57%
2017-2018	943	5.092	11	473	50,16%
2018-2019	944	4.547	9	480	50,85%
2019-2020	946	5.086	11	479	50,63%
2020-2021	948	6.776	13	542	57,17%

Bron: AGODI-databanken, geraadpleegd op 01/10/2021.

In het buitengewoon secundair onderwijs kwam de voorbije vijf schooljaren geen overdracht van het lesurenpakket naar een volgend schooljaar voor door scholen gelegen in de Vlaamse Rand rond Brussel.

- Ik ontken niet dat het lerarentekort een urgent probleem vormt dat spijtig genoeg niet enkel meer beperkt is tot de grote centrumsteden of de Vlaamse rand. Ik bekijk dan ook alle mogelijke ideeën en voorstellen met een open geest op hun haalbaarheid. Een snelle en eenvoudige oplossing voor het lerarentekort is echter niet onmiddellijk voorhanden. Wie over een lerarendiploma beschikt en een knelpuntvak geeft, heeft in een aantrekkelijke arbeidsmarkt, nu meer dan ooit keuze uit tewerkstellingsplaatsen. Uiteraard betekent dit ook dat deze leerkrachten zullen kiezen voor een school dicht bij huis. Om deze problemen het hoofd te kunnen bieden moeten we er dus vooral naar streven om Brusselse leerlingen en leerlingen uit de Vlaamse rand warm te maken voor het lerarenberoep. Ik plan op korte termijn een overleg met de sociale partners om een aantal acties te nemen en oplossingen te zoeken.

Verder geloof ik ook in een positieve keuze voor de stad en de stadsrand. Steden als Antwerpen en Brussel nemen hier zelf vaak het initiatief. Voorbeelden daarvan zijn Onderwijstalent waar de stad Antwerpen, koepels, lerarenopleiders, de overheid, directeurs en VDAB op regelmatige basis samenkomen en op zoek gaan naar concrete oplossingen (<https://www.onderwijstalent.be/>). De VGC in Brussel doet gelijkaardige inspanningen (<https://www.onderwijsinbrussel.be/les-geven>). Dit resulteerde o.a. in een specifiek aanwervingsplatform voor leraren, jobdagen, informatie rond lerarenstages, een dashboard met statistische informatie, enzovoort. Ook in de Vlaamse rand kunnen dergelijke initiatieven hun nut hebben.

7. Ik heb reeds een reeks initiatieven genomen om tegemoet te komen aan verschillende van de aangehaalde kwesties:

Sinds vorig schooljaar (2020-2021) wordt er 23 miljoen euro extra in het basisonderwijs geïnvesteerd via de verhoging van de middelen voor zorgcoördinatie. Deze extra impuls van 23 miljoen euro wordt uitdrukkelijk bestemd voor ondersteuning in de school en moet leerlingen helpen bij het leren en studeren. De extra investering staat gelijk aan een verhoging van 20% van de zorgenveloppe van de scholen. Daarmee kunnen zo'n 525 zorgcoördinatoren aangeworven worden. Op niveau van de scholengemeenschappen komt de inspanning neer op ongeveer 1,5 voltijdse personeelsleden extra waardoor werkdruk voor de leerkrachten wordt verlaagd. De komende jaren wordt trouwens het aandeel van de totale zorgenveloppe dat scholen zeker moeten toewijzen aan extra handen in de klas en school verhoogd. Tegen het einde van de regeerperiode moet minstens een derde van de enveloppe in die zin worden ingezet.

Vanaf het schooljaar 2021-2022 wordt van elke kleuter in het gewoon basisonderwijs (met uitzondering van de anderstalige nieuwkomers) bij het begin van de leerplicht (5 jaar) een taalscreening afgenomen. Deze screening gaat na wat het niveau van de leerling inzake het Nederlands is. Voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen zal de school een taalintegratietraject moeten organiseren. Door het volgen van dit taalintegratietraject wordt maximaal ingezet op het verwerven van het Nederlands met het oog op een succesvolle verdere onderwijsloopbaan. Dit taalintegratietraject is in beginsel een taalbad of een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt. Scholen kunnen deze trajecten ook gezamenlijk organiseren. Voor deze taalintegratietrajecten van de 5-jarigen ontvangen de scholen sinds dit schooljaar extra middelen. Hiervoor wordt er 12 mio euro extra in het basisonderwijs geïnvesteerd, via de verhoging van de puntenenveloppe voor zorgcoördinatie. De punten worden gegenereerd door de 4-jarige kleuters met thuistaal niet de onderwijstaal en dienen uitsluitend gebruikt te worden voor taalintegratietrajecten, voortvloeiend uit de taalscreening, in de scholen voor gewoon basisonderwijs

Daarnaast zijn er de middelen op basis van de leerlingenkenmerken, waaronder "thuistaal niet de onderwijstaal", in de berekening van de basisomkadering (lestijden) en werkingsmiddelen. Vanaf dit schooljaar wordt er door de onderwijsinspectie nauwer op toegekeken dat deze middelen ook gebruikt worden waarvoor ze bedoeld zijn. Tot slot zijn er de middelen specifiek voor de anderstalige nieuwkomers.

Sinds de zomervakantie van 2020 ken ik extra middelen toe voor de organisatie van taalstimulerende activiteiten in de buitenschoolse tijd. Verspreid in de Vlaamse Rand worden op die manier 10 projecten georganiseerd die kinderen en jongeren met nood aan taalstimulering helpen om hun taalcompetenties in het Nederlands te versterken. De activiteiten zijn zeer divers, laagdrempelig en hebben aandacht voor spelend leren. Ze worden georganiseerd in de buitenschoolse opvang, in weekends en/of in schoolvakanties i.s.m. de lokale besturen (Overijse, Sint-Pieters-Leeuw, Zaventem,

Beersel, Asse, Dilbeek, Vilvoorde, Grimbergen, Wemmel), vzw De Rand en andere lokale partners. De projecten lopen t.e.m. de zomervakantie van 2022.

8-9. De Vlaamse Regering heeft op 16 juli voor het eerst principiële goedkeuring verleend aan drie voorontwerpen van decreet betreffende het inschrijvingsrecht.

Een van deze voorontwerpen betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria. Deze maatregelen kunnen scholen in de Vlaamse Rand helpen.

Voor het secundair onderwijs voorziet het voorontwerp van decreet een voorrangsregeling die gelijklopend is aan een van de voorziene voorrangsregelingen in Brussel. Hierdoor kan in het eerste jaar van de eerste graad van het Nederlandstalig secundair onderwijsvoorrang worden verleend, voor maximum 70% van de bepaalde capaciteit, aan leerlingen die reeds vanaf de leeftijd van 3 jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden.

Voor het basisonderwijs wordt voorzien dat het ordeningscriterium 'afstand' geoperationaliseerd kan worden als eerst de leerlingen uit dezelfde gemeente als de school. Een school in de Vlaamse Rand die bijvoorbeeld een grote anderstalige instroom krijgt vanuit naburige gemeenten kan hiermee de leerlingen uit de eigen gemeente eerst ordenen.

De toename aan Brusselse kinderen die schoollopen in het Vlaams Gewest moet ook opgelost worden door meer capaciteit te voorzien in Brussel. Van 2010 tot 2022 investeert de Vlaamse overheid meer dan 90 miljoen euro in bijkomende capaciteit voor Brusselse scholen. Goed voor zo'n 8.200 plaatsen in het Brusselse basis- en secundair onderwijs: 6.052 plaatsen voor basisonderwijs en 2.207 plaatsen voor secundair onderwijs.